

ВЪЛКАНА.

Три: *Мысльша*, която ни служи да испытваме нѣщата; *Воляша*, която ни прави да избираме по-доброто нѣщо отъ другото, по причинѣ на разликитѣ, които забѣлѣжава въ тѣхъ мисльта, и *Памънешо*, което ни прави да памтимъ тѣзи разлики, когато вече не виждаме прѣдмѣтитѣ, които, ако да бѣше видѣло, очитѣ ни щехъ да покажѣтъ на мисльтѣ ни.

УЧИТЕЛКА.

Вый разбѣрате туй, неможе да бѣде по-добрѣ, драга моя. Но забѣлѣжете че *воляша* е една слѣпа, която непознава нищо; ако бѣше была тя разумна, тя бы ся секога допытвала за съвѣтъ отъ *мысльшѣ*, и давала бы ѣ доста врѣме да испытва туй, що е по-добро; но тя като безумна, прѣди да ся допыта до *мысльшѣ* избира нѣщо, отъ което дохожда, та прави сѣ опаки работы, и става причина на сичкитѣ лударѣи, що работимъ. Нека видимъ сега що е нѣщо разуменъ чловѣкъ. Той е единъ чловѣкъ, който ся води чрѣзъ мисльтѣ си; който е навикнатъ да не прави нищо прѣди до кѣтъ ся недопыта до мисльтѣ за онуй, което е най-прилично; слѣдователно разумтъ не е друго нищо, освенъ точното испытваніе на мисльтѣ, и послушаніе на вольтѣ въ познаніята за избираніе на мисльтѣ. За да имаме разумъ, единъ какъвъ разумъ, какъвто е нашійтъ, на и на сичкитѣ чловѣцы, трѣбватъ ни двѣ нѣща: една *мысль* за испытваніе, и една *воля* за рѣшаваніе. Едно-то безъ другото бы было неполѣзно; ще ли ми отдадете право на туй, Софію?